

اسناد امیر مؤید سواد کوہی

گود آوری : محمد ترکمان

www.chebayadkard.com

اسناد

امیر مؤید سوادکوهی

www.chebayadkard.com

www.chebayadkard.com

www.chebayadkard.com

www.chebayadkard.com

اسناد

امیر مؤید سوادکوهی

از سال ۱۲۶۳ شمسی

تا کودتای انگلیسی سوم اسفند ۱۲۹۹

گردآوری: محمد ترکمان

نشرنی

ترکمان، محمد -

استاد امیر مؤید سوادکوهی - از سال ۱۳۶۳ شمسی تا کودتای انگلیسی سوم اسفند ۱۳۹۹ / گرده آوری - محمد ترکمان - تهران: نشر نی، ۱۳۷۸ - ۲۳۹ ص. : مصور، نمونه

ISBN 964-312-438-X

۱. ایران - تاریخ - قاجاریان - استاد و مدارک. ۲. ایران - تاریخ - کودتای ۱۳۹۹ - استاد و مدارک. ۳. ایران - تاریخ - بهلوی، الف. الف. عنوان. ۵ الف ۳ ت / DSR ۱۳۷۵ / ۱۳۷۸

نشرونی

نشانی: تهران، خیابان انقلاب، خیابان دانشگاه، کوی آشتیانی، شماره ۲۴
صندوق پستی ۵۵۶ - ۱۳۱۲۵، نشر نی
تلفن ۵ و ۶۴۱۳۶۶۲

استاد امیر مؤید سوادکوهی

از سال ۱۳۶۳ شمسی تا کودتای انگلیسی سوم اسفند ۱۳۹۹

گردآوری: محمد ترکمان

• چاپ اول ۱۳۷۸ تهران • تعداد ۳۳۰۰ نسخه • لیتوگرافی شمال • چاپ غزال

ISBN 964-312-438-X

شابک X-۳۳۸-۳۱۲-۹۶۴

Printed in Iran

همه حقوق چاپ و نشر برای نشر محفوظ است

فهرست مطالب

۱۹	بیشگفتار گردآورنده
۲۵	روزشمار زندگی محمد اسمعیل خان باوند (امیرمؤید سوادکوهی)
۳۱	(۱) حکم اعطای یک قطعه نشان درجه سرهنگی و حمایل آن به محمد اسمعیل خان باوند
۳۱	(۲) فرمان امیراعظم سپهسالار جنگ خطاب به صاحب متصیان نظام مازندران
	(۳) فرمان واگذاری ریاست نظام و انتظامات قشون مازندران توسط سپهسالار اعظم امیرجنگ به محمد اسمعیل خان باوند (امیرنومان)
۳۲	(۴) فرمان محمد علی شاه قاجار مبنی بر اعطاء منصب سرتیپی به سیف‌الله خان باوند
۳۳	(۵) ملغرفه فرمان محمد علی شاه خطاب به محمد اسمعیل خان باوند (امیرمؤید سوادکوهی)
۳۴	(۶) سواد تلگراف سپهدار تنکابنی به محمد اسمعیل خان امیرنومان سوادکوهی توسط حجت‌الاسلام علامه ..
۳۴	(۷) سواد تلگراف جسمی از عنای بارفروش به محمد اسمعیل خان امیرنومان سوادکوهی توسط اشجع السلک
۳۵	(۸) سواد تلگراف سپهدار تنکابنی به امیرمؤید
۳۶	(۹) گزارشی از بارفروش
۳۶	(۱۰) گزارشی از اشرف
۳۷	(۱۱) گزارشی تلگرافی سازی به امیرمکرم
۳۸	(۱۲) سواد تلگراف محمدولی خان تنکابنی (رئیس الوزراء) به ظفرالسلطنه (حکمران مازندران)
۳۸	(۱۳) گزارشی بارفروش راجع به محمد اسمعیل خان امیرنومان
۳۹	(۱۴) گزارشی از اشرف
۳۹	(۱۵) سواد تلگراف ظفرالسلطنه حاکم مازندران به رئیس الوزراء و وزارت جنگ
۴۰	(۱۶) گزارشی از ساری
۴۱	(۱۷) گزارشی از فیروزکوه
۴۱	(۱۸) تلگراف سپهدار تنکابنی به شاهزاده ظفرالسلطنه
۴۱	(۱۹) نکاتینامه‌ای از محمد اسمعیل خان باوند حاکم مازندران
۴۲	(۲۰) گزارشی از ساری درباره حوادث نازنج باغ
۴۲	(۲۱) گزارشی واقعات نازنج باغ
۴۶	(۲۲) سواد مکتوب حاکم مازندران به محمد اسمعیل خان امیرنومان
۴۷	(۲۳) سواد مکتوب مقتدرالسلطان به امیرمکرم
۴۷	(۲۴) سواد تلگراف از شخصی بنام ابراهیم به امیرمکرم و محمد اسمعیل خان امیرنومان
۴۸	(۲۵) سواد تلگراف محمدخان لاریجانی به محمد اسمعیل خان امیرنومان
۴۸	(۲۶) سواد تلگراف حاج علی فلیحاند تنکابنی به محمد اسمعیل خان باوند
۴۹	

- ۵۰ (۲۷) تلگراف جمعی از مجتبعین نارنج باغ به رئیس الوزراء
- ۵۱ (۲۸) نامه حاج محسن کشمیری به وزیر داخله
- ۵۲ (۲۹) تلگراف از شخصی به نام ابراهیم فیضی به امیرمؤید و سردار جنیل
- ۵۳ (۳۰) سواد تلگراف امیرمکرم به حجت الاسلام علامه
- ۵۳ (۳۱) سردار جواد علامه به امیرمکرم
- ۵۳ (۳۲) سواد تلگراف وزارت جنگ به خطمای ساری و سلاز مکرم، امیر دهران و در جواب تلگراف آنان مبنی بر حسن مراقبت امیرمؤید رئیس قشون مازندران
- ۵۴ (۳۳) وکالتنامه علما و اعیان و اشراف و... مازندران به امیرتومان محمداسمعیل خان سوادکوهی در ارتباط با ورود محمدعلی شاه به مازندران و مسائل ناشی از آن
- ۵۵ (۳۴) سواد تلگراف از ساری به وزارت جنگ
- ۵۶ (۳۵) تلگراف وزارت جنگ به امیرتومان محمداسمعیل خان ماوند
- ۵۷ (۳۶) سواد تلگراف سردار محتشم (وزیر جنگ) به امیرمؤید
- ۵۸ (۳۷) سواد تلگراف وزارت جنگ به امیرتومان محمداسمعیل خان
- ۵۸ (۳۸) سواد مکتوب حکمران سمنان و دامغان به وزارت داخله
- ۵۹ (۳۹) سوادنامه مدیر جریده «چهره‌نما» به محمداسمعیل خان ماوند
- ۶۰ (۴۰) فرمان اعطای لقب امیرمؤید به محمداسمعیل خان امیرتومان سوادکوهی مسمور به مهر و توشیح ناصرالملک
- ۶۱ (۴۱) سواد مکتوب ظفرالسلطنه به امیرمؤید
- ۶۱ (۴۲) سواد مرفوعه وزارت خارجه به امیرمؤید
- ۶۲ (۴۳) درخواست ارسال قراول از امیرمؤید
- ۶۲ (۴۴) سواد تلگراف وزیر جنگ به امیرمؤید
- ۶۳ (۴۵) سواد مکتوب وزارت جنگ به امیرمؤید
- ۶۳ (۴۶) سواد تلگراف وزیر جنگ به امیرمؤید
- ۶۴ (۴۷) سواد تلگراف وثوق‌الدوله (وزیر امور خارجه) به حاکم مازندران
- ۶۵ (۴۸) نامه محمداسمعیل خان امیرمؤید سوادکوهی به محضلی خان بختیاری صاحب‌السلطنه
- ۶۵ (۴۹) سواد تلگراف وزیر جنگ به امیرمؤید
- ۶۶ (۵۰) سواد حکم رئیس الوزراء به امیرمؤید
- ۶۷ (۵۱) سواد مکتوب اداره کل محاسبات قشونی به امیرمؤید
- ۶۷ (۵۲) نامه پیشکار منبه مازندران به امیرمؤید
- ۶۸ (۵۳) سواد تلگراف وزارت جنگ به امیرمؤید
- ۶۹ (۵۴) سواد مکتوب اجتناب روس در بارفروش به امیرمؤید
- ۶۹ (۵۵) سوادنامه وزیر جنگ به امیرمؤید
- ۷۰ (۵۶) سوادنامه وزیر جنگ به امیرمؤید
- ۷۰ (۵۷) سواد تلگراف از طرف وزارت جنگ به امیرمؤید
- ۷۱ (۵۸) سوادنامه وزارت داخله به امیرمؤید
- ۷۱ (۵۹) سواد مکتوب کارگزار مازندران به امیرمؤید
- ۷۱ (۶۰) سواد مکتوب وزارت داخله به امیرمؤید
- ۷۲ (۶۱) سواد تلگراف وزارت جنگ به امیرمؤید

فهرست مطالب ۷

- ۶۲) سواد تلگراف وزارت جنگ به امیرمؤید ۷۳
- ۶۳) سواد تلگراف وزارت جنگ به امیرمؤید ۷۴
- ۶۴) سواد تلگراف وزارت جنگ به امیرمؤید ۷۴
- ۶۵) سوادنامه وزارت جنگ به امیرمؤید ۷۵
- ۶۶) سوادنامه رئیس اداره محاسبات کل قشون به امیرمؤید ۷۵
- ۶۷) سوادنامه امیرمؤید به وزارت داخله ۷۶
- ۶۸) سواد مکتوب وزارت جنگ به امیرمؤید ۷۷
- ۶۹) تلگراف رئیس الوزراء در پاسخ تلگراف تبریک امیرمؤید ۷۸
- ۷۰) سواد مراسله ظفرالسلطنه به امیرمؤید ۷۹
- ۷۱) سواد مکتوب اداره کل محاسبات قشونی به امیرمؤید ۷۹
- ۷۲) سوادنامه امیراعظم به امیرمؤید ۸۰
- ۷۳) نامه وزارت جنگ در توصیه سیف‌الله‌خان به حکومت مازندران ۸۱
- ۷۴) سواد نامه رئیس محاسبات قشونی به امیرمؤید ۸۲
- ۷۵) سواد تلگراف رکن‌الدوله به امیرمؤید ۸۲
- ۷۶) اعتبارنامه امیرمؤید در مجلس سوم قفقازیه ۸۳
- ۷۷) سوادنامه محمدولی خان تنکابنی به امیرمؤید ۸۴
- ۷۸) سواد مراسله وزارت مالیه به امیرمؤید ۸۴
- ۷۹) نامه اگنت فنسولگری روس در مازندران به امیرمؤید ۸۵
- ۸۰) نامه عبدالحسین میرزا فرمانفرما به امیرمؤید ۸۶
- ۸۱) نامه اگنت فنسولگری روس در مازندران به امیرمؤید ۸۶
- ۸۲) نامه سلطان عبدالحمید میرزا عین‌الدوله به امیرمؤید ۸۷
- ۸۳) سواد تلگراف محتشم‌السلطنه به امیرمؤید ۸۷
- ۸۴) نامه وزارت دربار به نمایندگان مازندران ۸۹
- ۸۵) سوادنامه امیراعظم به منصور نظام ۸۹
- ۸۶) سواد مراسله وزیر مالیه به امیرمؤید ۸۹
- ۸۷) سواد تلگراف تجار مازندران به وزارت امور خارجه ۹۰
- ۸۸) سواد تلگراف اسدالله سوادکوهی به امیرمؤید ۹۰
- ۸۹) سواد مکتوب وزارت جنگ به امیرمؤید ۹۱
- ۹۰) سوادنامه وزارت داخله به امیرمؤید ۹۱
- ۹۱) سواد مکتوب محکمه جنائی تهران به امیرمؤید ۹۲
- ۹۲) سواد جواب وزیر مالیه به امیرمؤید ۹۲
- ۹۳) سواد جواب وزیر مالیه به نامه امیرمؤید ۹۳
- ۹۴) سواد تلگراف رئیس الوزراء به امیرمؤید ۹۳
- ۹۵) سواد تلگراف نظلم گروهی از رعایای سوادکوه به مجلس شورای ملی توسط امیرمؤید و شریف‌الملما ۹۴
- ۹۶) دعوتنامه اداره مجلس شورای ملی از امیرمؤید و پنج تن دیگر از نمایندگان جهت تعیین هیأت رئیسه کمیسیون نظام ۹۴
- ۹۷) گزارش استخراج آراء و انتخاب اعضای کمیسیون نظام در مجلس سوم، به ریاست مجلس ۹۵
- ۹۸) سواد مکتوب وزارت داخله به امیرمؤید ۹۶

- ۹۹) سواد مکتوب وزارت داخله به امیرمؤید ۹۶
- ۱۰۰) استفتاء و پاسخ‌های واسله در مورد امیرمؤید سوادکوهی ۹۷
- ۱۰۱) دعوتنامه وزارت جنگ خطاب به امیرمؤید ۹۸
- ۱۰۲) صورت جلسات کمیسیون نظام در دوره سوم تفتیشیه ۹۹
- ۱۰۳) مکتوب محنتم السلطنه اسفندپاری به امیرمؤید ۱۰۶
- ۱۰۴) مکتوب فرزند امیر اعظم به امیرمؤید سوادکوهی ۱۰۷
- ۱۰۵) تلگراف نظم چراغعلی خان سوادکوهی به احمد شاه قاجار ۱۰۸
- ۱۰۶) گزارش مجلس به هیأت وزرا درباره شکایت چراغعلی خان سوادکوهی ۱۰۹
- ۱۰۷) پاسخ عین‌الدوله به نامه مجلس ۱۱۰
- ۱۰۸) جواب رئیس مجلس شورای ملی به تلگراف چراغعلی خان سوادکوهی ۱۱۱
- ۱۰۹) نظم نامه ۶۹ نفر از اهل عبدالملکی توسط نمایندگان مازندران در مجلس به دولت ۱۱۱
- ۱۱۰) سواد تلگراف مجتهدین، علما و تجار بارفروش به مجلس شورا توسط نمایندگان مازندران ۱۱۳
- ۱۱۱) مکتوب سفارت روسیه در تهران به وزارت امور خارجه ایران راجع به امیرمؤید و فرزندان او ۱۱۴
- ۱۱۲) مکتوب امیرمؤید در جواب مرقومه سفارت روسیه ۱۱۴
- ۱۱۳) جواب وزارت خارجه به مواسله سفارت روس درباره امیرمؤید سوادکوهی ۱۱۶
- ۱۱۴) سواد تلگراف وزیر جنگ به امیرمؤید ۱۱۷
- ۱۱۵) مکتوب وزارت داخله به امیرمؤید ۱۱۸
- ۱۱۶) نامه کیخسرو شاهرخ به امیرمؤید سوادکوهی ۱۱۸
- ۱۱۷) سواد تلگراف اعتضاد السلطنه حاکم مازندران به امیرمؤید سوادکوهی ۱۱۹
- ۱۱۸) مکتوب کیخسرو شاهرخ به شیخ ابراهیم زنجانی ۱۱۹
- ۱۱۹) سواد مراسله انگلند قنصلگری روسیه در بار فروش به کارگزاری مازندران ۱۲۲
- ۱۲۰) مکتوب وزیر جنگ به امیرمؤید سوادکوهی ۱۲۲
- ۱۲۱) سواد مکتوب کارگزار امور خارجه مازندران به امیرمؤید ۱۲۳
- ۱۲۲) سواد مکتوب حاکم مازندران به امیرمؤید ۱۲۴
- ۱۲۳) سواد تلگراف رئیس الوزراء به امیرمؤید توسط حکومت مازندران ۱۲۴
- ۱۲۴) سواد مکتوب بدون امضاء خطاب به امیرمؤید ۱۲۵
- ۱۲۵) سواد مکتوب حاکم مازندران به امیرمؤید ۱۲۵
- ۱۲۶) سواد تلگراف فرمانفرما (رئیس الوزراء) به امیرمؤید ۱۲۵
- ۱۲۷) سواد جواب رئیس الوزراء به حاکم مازندران در خصوص امیرمؤید ۱۲۶
- ۱۲۸) سواد تلگراف رئیس الوزراء به امیرمؤید ۱۲۶
- ۱۲۹) تلگراف عبدالحمید میرزا فرمانفرما (رئیس الوزراء) به حکومت مازندران ۱۲۷
- ۱۳۰) سواد نامه کارگزاری موافق خارجه مازندران به امیرمؤید به ضمیمه سواد مراسله انگلند روسیه به کارگزاری ۱۲۸
- ۱۳۱) سواد تلگراف فتح‌الله سبهدار اعظم به امیرمؤید ۱۲۹
- ۱۳۲) سواد پاسخ امیرمؤید به فرمانفرما رئیس الوزراء ۱۳۰
- ۱۳۳) سواد نامه انگلند قنصلگری روسیه در بار فروش به امیرمؤید ۱۳۲
- ۱۳۴) سواد مکتوب کارگزار وزارت خارجه در مازندران به امیرمؤید ۱۳۲
- ۱۳۵) سواد مکتوب حاکم مازندران به امیرمؤید ۱۳۳

۱۳۳	سواد مکتوب کارگزار مهمان خارجه مازندران به امیرمؤید
۱۳۴	سواد مکتوب وزیر امور خارجه به کارگزاری مهمان خارجه مازندران در مورد امیرمؤید
۱۳۵	سواد مکتوب کارگزار مهمان خارجه مازندران به امیرمؤید
۱۳۶	سواد تلگراف وزیر داخله به امیرمؤید
۱۳۷	سواد مراسله ژنرال پاتایف به امیرمؤید
۱۳۸	سواد مکتوب حاکم مازندران به امیرمؤید
۱۳۸	سواد مکتوب اعتضادالسلطنه به امیرمؤید
۱۳۹	سواد تلگراف مستوفی الممالک به امیرمؤید جوات نمره ۱۴۰
۱۳۹	سواد مکتوب حاکم مازندران به امیرمؤید
۱۴۰	سواد مکتوب حاکم مازندران به امیرمؤید
۱۴۱	سواد جواب اگنط فنسولگری روسیه در مازندران به سیف‌الله‌خان سرنیپ
۱۴۱	سواد تلگراف سفارت روس به صاحبمنصبان قوج سوادکوه
۱۴۲	سواد نامه مترجم اول سفارت روس از طرف سفیر آن کشور به امیرمؤید
۱۴۲	سوادنامه امیرمؤید خطاب به مترجم اول سفارت روس در تهران
۱۴۴	سواد نامه معاون فنسولگری روس در مازندران به امیرمؤید
.....	گزارش کارگزار استرآباد به وزارت خارجه. ما متی در حاشیه خطاب به اداره شمان وزارت خارجه
۱۴۵	جهت ارسال به حکومت استرآباد
۱۴۵	سواد تلگراف نظام‌السلطان (یکی از مهاجرین) به امیرمؤید
۱۴۶	سواد مکتوب محمد لاریجانی به امیرمؤید
۱۴۷	سواد نامه کمیته دفاع ملی تهران به امیرمؤید
۱۴۹	سواد مکتوب کمیته دفاع ملی بافروش به امیرمؤید
۱۵۰	سواد نامه کارگزار مهمان خارجه مازندران به والی آن ولایت
۱۵۱	سواد مکتوب کمیته ملی دفاعیه مرکزی تهران به امیرمؤید
۱۵۲	متحدالمآل کمیته دفاع ملی به شعب
۱۵۳	سواد مکتوب معتمدالدوله به امیرمؤید
۱۵۳	سواد مرقومه امیرمؤید در پاسخ مکتوب معتمدالدوله (حاکم مازندران)
۱۵۵	سواد جواب حاکم مازندران به مراسله امیرمؤید
۱۵۶	سواد نامه وحیدالسلطنه (کارگزار امور خارجه در مازندران) به سیف‌الله‌خان
۱۵۷	سواد مکتوب معتمدالدوله (حاکم مازندران) به امیرمؤید
۱۵۸	سواد مکتوب معتمدالدوله (حاکم مازندران) به سیف‌الله‌خان
۱۵۸	سواد مکتوب معتمدالدوله به امیرمؤید
۱۵۹	نامه‌ای از تهران به امیرمؤید
۱۶۱	سواد مکتوب حاکم مازندران در جواب نامه امیرمؤید
۱۶۲	سواد مکتوب اگنط فنسولگری روس مقیم بندر جز به حاکم مازندران
۱۶۲	سواد مکتوب حاکم مازندران به امیرمؤید
۱۶۳	سواد تلگراف وزارت داخله به حکومت مازندران نمره ۶۶۲
۱۶۳	سواد تلگراف نجفقلی خان صعصاع‌السلطنه (رئیس الوزراء) به امیرمؤید
۱۶۴	سواد تلگراف وزارت داخله به امیرمؤید

- ۱۶۵) سواد تلگراف نظام السلطان به امیرمؤید ۱۶۵
- ۱۶۶) سواد جواب تلگراف نظام السلطان ۱۶۵
- ۱۶۵) سواد تلگراف ذکاءالدوله غفاری به امیرمؤید ۱۶۶
- ۱۶۶) سواد جواب امیرمؤید به ذکاءالدوله غفاری ۱۶۷
- ۱۶۷) سواد مکتوب شیخ علی اتیر طبری از سوی اتحاد ملی طبرستان ۱۶۸
- ۱۶۸) سواد مکتوب وریوسختار اطریش و هنگری در ایران به امیرمؤید ۱۶۹
- ۱۶۹) سواد مکتوب کتیل سفارت آلمان به امیرمؤید ۱۷۰
- ۱۷۰) سواد مرسله مدعی العموم مازندران به حاکم مازندران ۱۷۱
- ۱۸۱) سواد مکتوب معتمدالدوله به امیرمؤید ۱۷۲
- ۱۸۲) سواد مکتوب شاهزاده ظفر السلطنه به امیرمؤید ۱۷۲
- ۱۸۳) سواد عریضه هیأت علمیه و امرای قشون مازندران به علاء السلطنه رئیس الوزراء ۱۷۳
- ۱۸۴) سواد تلگراف حاکم مازندران به امیرمؤید ۱۷۴
- ۱۸۵) سواد تلگراف علاء السلطنه به امیرمؤید ۱۷۴
- ۱۸۶) سواد نامه وزارت عدلیه به امیرمؤید ۱۷۵
- ۱۸۷) سواد نامه وزارت عدلیه به امیرمؤید ۱۷۵
- ۱۸۸) سواد نامه وزیر جنگ به امیرمؤید ۱۷۵
- ۱۸۹) سواد مکتوب وزارت داخله به امیرمؤید ۱۷۶
- ۱۹۰) سواد تلگراف مستشارالدوله به امیرمؤید ۱۷۷
- ۱۹۱) سواد تلگراف قوام السلطنه وزیر داخله به امیرمؤید ۱۷۷
- ۱۹۲) سواد عریضه شیخ علی اکبر طبری از سوی هیأت ملی طبرستان به هیأت دولت ۱۷۸
- ۱۹۳) سواد لایحه از طرف هیئت طبرستانی به حضور سرکردگان طبرستان ۱۷۹
- ۱۹۴) سواد تلگراف فتح الله خان سپهدار اعظم به ارشد السلطان ۱۸۳
- ۱۹۵) سواد تلگراف سپهدار اعظم به ارشد السلطان ۱۸۳
- ۱۹۶) سواد تلگراف محسن السلطنه به امیرمؤید ۱۸۴
- ۱۹۷) سواد نامه شاهزاده ناصرالدین میرزا ناصری به امیرمؤید ۱۸۵
- ۱۹۸) سواد تلگراف علی دیوسالار (سالار قانع) به امیرمؤید ۱۸۵
- ۱۹۹) سواد پاسخ تلگراف امیرمؤید توسط مستوفی الممالک ۱۸۶
- ۲۰۰) سواد عریضه گروهی از فرماندهان قشون مازندران ۱۸۶
- ۲۰۱) سواد تلگراف تظلم علما و خوانین و ساری علیه انتخابات دوره چهارم ۱۸۷
- ۲۰۲) سواد تلگراف وثوق الدوله رئیس الوزراء به امیرمؤید ۱۸۹
- ۲۰۳) سواد تلگراف امیرمؤید به جمعی از علما و رجال مازندرانی مقیم تهران و ۱۹۰
- ۲۰۴) سواد نامه حکومت مازندران به امیرمؤید ۱۹۲
- ۲۰۵) اتحاد نامه سرداران طبرستان با امیرمؤید ۱۹۳
- ۲۰۶) لایحه ای خطاب به اهالی مازندران ۱۹۵
- ۲۰۷) تلگراف امیرمؤید به طبرستانی های مقیم مرکز ۱۹۷
- ۲۰۸) سواد تلگراف شریف العلماء به امیرمؤید، سردار جلیل و سردار ارفع ۱۹۷
- ۲۰۹) سواد تلگراف امیر نوری نظام السلطان به امیرمؤید ۱۹۸
- ۲۱۰) سواد تلگراف عدل الملک (وزیر داخله) به امیرمؤید ۱۹۹

۱۹۹ تلگراف لاسن به استارسلسکی
۲۰۰ تلگراف کاپیتان کوکوبیدزه به قزاقخانه
۲۰۰ سواد تلگراف خان باباخان به حاکم مازندران توسط امیرمؤید
۲۰۱ سواد تلگراف نجفقلی خان صمصام السلطنه به امیرمؤید نمره ۹۹
۲۰۱ سواد تلگراف خلیل سوادکوهی و شریف الطماه به هیأت اتحاد اسلام شعبه سناری
۲۰۲ مکتوب شیخ علی اکبر طبری به معین الرعایا
..... سواد تلگراف تبریک جمعی از رؤسای مازندران به رئیس الوزراء نجفقلی خان صمصام السلطنه
۲۰۳ توسط جناب مستطاب اجلی آقای نظام السلطان دهم اقباله ۲۵ شهر رجب
۲۰۳ سواد تلگراف وزارت داخله به امیرمؤید
۲۰۴ سواد یک تلگراف به امیرمؤید و ...
۲۰۴ معاهده ساسی، نظامی نمایندة امیراطوری اطیش و هنگری با محمد اسماعیل خان امیرمؤید
۲۱۱ گزارش نظام السلطان امیر توری به امیرمؤید
۲۱۳ سواد مکتوب نظام السلطان به محمد اسماعیل خان امیرمؤید
۲۱۴ سواد نامه ظهیرالملک به محمد اسماعیل خان امیرمؤید
۲۱۴ سواد مکتوب نظام السلطان به محمد اسماعیل خان امیرمؤید
۲۱۵ مکتوب نظام السلطان به محمد اسماعیل خان امیرمؤید
۲۱۶ سواد تلگراف امیر سهام آندین به امیرمؤید امیر سهام حکومت مازندران
۲۱۶ سواد مراسمہ نجفقلی خان صمصام السلطنه به محمد اسماعیل خان امیرمؤید
۲۱۶ سواد تلگراف وزارت داخله به محمد اسماعیل خان امیرمؤید
۲۱۷ سواد تلگراف وزارت داخله به محمد اسماعیل خان امیرمؤید
۲۱۷ سواد تلگراف وزارت داخله به سیف الله خان باوند
۲۱۸ سواد تلگراف ذکاء الدوله به محمد اسماعیل خان امیرمؤید تلگراف دولتی نمره ۱۵
۲۱۸ سواد مرقومه وثوق الدوله رئیس الوزراء به محمد اسماعیل خان امیرمؤید
۲۱۹ سواد تلگراف نیر السلطان به محمد اسماعیل خان باوند
۲۱۹ سواد مکتوب وزیر مختار ایران در سوئیس به اسماعیل خان باوند
۲۲۰ سواد جواب وثوق الدوله به مکتوب محمد اسماعیل خان باوند
۲۲۱ سواد تلگراف وثوق الدوله به محمد اسماعیل خان باوند
۲۲۱ سواد جواب وثوق الدوله به محمد اسماعیل خان باوند
۲۲۲ سواد مکتوب سهدار اعظم فتح الله اکبر به محمد اسماعیل خان باوند
۲۲۳ سواد تلگراف وثوق الدوله به سهم المعالک، سردار اقتدار و سایر سرکردگان قشون
۲۲۴ سواد مکتوب اعتضاد السلطنه به سیف الله خان باوند
۲۲۴ مکتوب اعتضاد السلطنه به محمد اسماعیل خان باوند
۲۲۵ جواب احمد شریعت زاده به محمد اسماعیل خان باوند
۲۲۶ سواد مکتوب اعتضاد السلطنه حاکم مازندران در جواب مراسمہ محمد اسماعیل خان باوند
۲۲۷ سواد نامه سرگرد فرج الله خان آق اولی به محمد اسماعیل خان باوند
۲۲۸ سواد نامه وثوق الدوله به محمد اسماعیل خان باوند
۲۲۸ سواد مکتوب حاجی مفتاح الملک نوری به محمد اسماعیل خان باوند
۲۲۹ سواد مکتوب حکمران مازندران اعتضاد السلطنه به محمد اسماعیل خان باوند

- ۲۳۸) مکتوب اطعمعلی خان گلپای سربار جقیل به رئیس الوزراء (وثوق الدوله) ۲۳۰
- ۲۳۹) سواد تلگراف فتح‌الله خان سپه‌دار اعظم وزیر جنگ به محمد اسمعیل خان باوند ۲۳۲
- ۲۴۰) سواد تلگراف وثوق الدوله و رئیس الوزراء به محمد اسمعیل خان باوند ۲۳۲
- ۲۴۱) سواد تلگراف رئیس مالیه مازندران به حکمران سوادکوه ۲۳۲
- ۲۴۲) تلگراف محمد اسمعیل خان باوند به ارکان دولت ۲۳۳
- ۲۴۳) سواد مکتوب حاکم مازندران به محمد اسمعیل خان باوند ۲۳۳
- ۲۴۴) سواد مکتوب ظهیرالملک به محمد اسمعیل خان باوند ۲۳۴
- ۲۴۵) سواد عریضه معاریف ساری به محمد اسمعیل خان باوند ۲۳۵
- ۲۴۶) سواد تلگراف وزارت جنگ به حکومت مازندران ۲۳۵
- ۲۴۷) سواد مکتوب نظام السلطان نوری به محمد اسمعیل خان باوند ۲۳۶
- ۲۴۸) سواد مکتوب جمعی از معاریف ساری به محمد اسمعیل خان باوند ۲۳۷
- ۲۴۹) سواد درخواست نظام السلطان امیر نوری از محمد اسمعیل خان باوند ۲۳۷
- ۲۵۰) سواد نامه ظهیرالملک به محمد اسمعیل خان باوند ۲۳۸
- ۲۵۱) سواد مکتوب ظهیرالملک به محمد اسمعیل خان باوند ۲۳۹
- ۲۵۲) سواد مکتوب فتح‌الله خان سپه‌دار اعظم به امیرمژید ۲۳۹
- ۲۵۳) سواد تلگراف رمز وزارت داخله به محمد اسمعیل خان باوند ۲۴۱
- ۲۵۴) سواد مراسم ظهیرالملک حکمران مازندران به امیرمژید ۲۴۱
- ۲۵۵) سواد تلگراف رمز وثوق الدوله به حاکم گیلان ۲۴۲
- ۲۵۶) سواد مکتوب فرمانده لژاق اسراف‌آباد به محمد اسمعیل خان باوند ۲۴۳
- ۲۵۷) سواد نامه ظهیرالملک به محمد اسمعیل خان باوند ۲۴۴
- ۲۵۸) سواد نامه ظهیرالملک حکمران مازندران به مفتدر السلطان ۲۴۴
- ۲۵۹) سواد مکتوب حکومت مازندران ظهیرالملک به محمد اسمعیل خان باوند ۲۴۵
- ۲۶۰) سواد مراسم ظهیرالملک به امیرمژید ۲۴۵
- ۲۶۱) سواد مکتوب ظهیرالملک حاکم مازندران به محمد اسمعیل خان باوند ۲۴۶
- ۲۶۲) سواد مکتوب ظهیرالملک به محمد اسمعیل خان باوند ۲۴۷
- ۲۶۳) سواد تلگراف وثوق الدوله به حاکم مازندران ۲۴۷
- ۲۶۴) سواد مکتوب ظهیرالملک حاکم مازندران به محمد اسمعیل خان باوند ۲۴۸
- ۲۶۵) سواد مراسم ظهیرالملک حاکم مازندران به محمد اسمعیل خان باوند ۲۴۸
- ۲۶۶) سواد مکتوب ریاست باطالیون شماره ۸ به امیرمژید محمد اسمعیل خان باوند ۲۴۹
- ۲۶۷) سواد مکتوب ظهیرالملک حاکم مازندران به وثوق الدوله ۲۴۹
- ۲۶۸) کشف تلگراف رمز ظهیرالملک حاکم مازندران به وثوق الدوله ۲۵۱
- ۲۶۹) سواد مکتوب ظهیرالملک حاکم مازندران به محمد اسمعیل خان باوند ۲۵۱
- ۲۷۰) سواد تلگراف وثوق الدوله ریاست وزراء به حکومت مازندران ۲۵۲
- ۲۷۱) سواد مکتوب ظهیرالملک حاکم مازندران به محمد اسمعیل خان باوند ۲۵۲
- ۲۷۲) سواد مکتوب ظهیرالملک حاکم مازندران به محمد اسمعیل خان باوند ۲۵۵
- ۲۷۳) سواد مکتوب ظهیرالملک به سیف‌الله خان سرتیب ۲۵۵
- ۲۷۴) سواد تلگراف رمز ظهیرالملک به وثوق الدوله ۲۵۶
- ۲۷۵) سواد تلگراف وثوق الدوله به محمد اسمعیل خان باوند ۲۵۷

- ۲۵۸ (۲۸۶) مکتوب رئیس الوزرا (وثوق الدوله) به سردار استارسلسکی
- ۲۵۸ (۲۸۷) سواد تلگراف ظهیرالملک به محمد اسمعیل خان باوند
- ۲۵۹ (۲۸۸) سواد تلگراف ظهیرالملک به حجت الاسلام و محمد اسمعیل خان باوند
- ۲۶۰ (۲۸۹) سواد تلگراف رئیس الوزراء به حکومت مازندران
- ۲۶۰ (۲۹۰) تلگراف مدوس به حکومت مازندران
- ۲۶۰ (۲۹۱) مکتوب ظهیرالملک به فرزندان محمد اسمعیل خان باوند
- ۲۶۱ (۲۹۲) سواد مکتوب نظام السلطان به امیر مؤید
- ۲۶۱ (۲۹۳) سواد مکتوب ظهیرالملک به امیر مؤید
- ۲۶۲ (۲۹۴) مکتوب حاکم مازندران (ظهیرالملک) به رئیس الوزراء (وثوق الدوله)
- ۲۶۶ (۲۹۵) مکتوب مهم الممالک و سیف الله خان باوند به امیر مؤید
- ۲۶۷ (۲۹۶) مکتوب حاکم مازندران (ظهیرالملک) به رئیس الوزراء (وثوق الدوله)
- ۲۶۸ (۲۹۷) مکتوب حجة الاسلام آقای شیخ علی به حاکم مازندران (ظهیرالملک)
- ۲۶۹ (۲۹۸) مکتوب امیر مؤید به حجت الاسلام شیخ علی
- ۲۷۱ (۲۹۹) تلگراف حاکم مازندران (ظهیرالملک) به رئیس الوزراء وثوق الدوله
- ۲۷۲ (۳۰۰) مکتوب حاکم مازندران (اعضاد السلطنه) به محمد اسمعیل خان باوند
- ۲۷۳ (۳۰۱) سواد مکتوب حاکم مازندران (ظهیرالملک) به سالار حسنت
- ۲۷۳ (۳۰۲) مکتوب رئیس الوزراء (وثوق الدوله) به حاکم مازندران
- ۲۷۲ (۳۰۳) مکتوب محمد اسمعیل خان باوند به رئیس الوزراء (وثوق الدوله)
- ۲۷۵ (۳۰۴) مکتوب حاکم مازندران (ظهیرالملک) به رئیس الوزراء (وثوق الدوله)
- ۲۷۶ (۳۰۵) مکتوب حاجی آقای شیرازی به سر تیب سیف الله خان
- ۲۷۷ (۳۰۶) مکتوب حاکم مازندران به رئیس الوزراء (وثوق الدوله)
- ۲۷۹ (۳۰۷) سواد متحد العائل رئیس باطالیون ۸ مستقل به محمد اسمعیل خان باوند
- ۲۷۹ (۳۰۸) استخراج تلگراف رمز حاکم مازندران به وثوق الدوله و جواب آن
- ۲۸۱ (۳۰۹) سواد مکتوب رئیس باطالیون مستقل ۸ به سر تیب سیف الله خان باوند
- ۲۸۱ (۳۱۰) استخراج تلگراف حاکم مازندران (ظهیرالملک) به رئیس الوزراء (وثوق الدوله) و جواب آن
- ۲۸۲ (۳۱۱) سواد مکتوب حاکم مازندران (ظهیرالملک) به حجت الاسلام حاجی میرزا غلامحسین
- ۲۸۳ (۳۱۲) مکتوب نظام السلطان امیر توری از تهران به سر تیب سیف الله خان
- ۲۸۴ (۳۱۳) سواد کاغذ شکوه الملک به حاج آقا شیرازی
- ۲۸۴ (۳۱۴) سواد تلگراف حضوری رئیس الوزراء (وثوق الدوله) به حکمران مازندران (ظهیرالملک)
- ۲۸۵ (۳۱۵) سواد تلگراف رئیس الوزراء (وثوق الدوله) به حاکم مازندران (ظهیرالملک)
- ۲۸۵ (۳۱۶) مکتوب احمد شریعت زاده به ...
- ۲۸۷ (۳۱۷) سواد مکتوب رئیس باطالیون اول (اکرم نظام) به محمد اسمعیل خان باوند
- ۲۸۷ (۳۱۸) سواد مکتوب میرزا احمد مدعی العموم به سیف الله خان باوند
- ۲۸۸ (۳۱۹) کشف رمز تلگراف از ساری به رئیس الوزراء (وثوق الدوله)
- ۲۸۹ (۳۲۰) کشف رمز تلگراف حاکم مازندران (ظهیرالملک) به رئیس الوزراء (وثوق الدوله)
- ۲۹۰ (۳۲۱) کشف تلگراف رمز حاکم مازندران (ظهیرالملک) به رئیس الوزراء (وثوق الدوله)
- ۲۹۱ (۳۲۲) جواب تلگراف نمره ۳ حکومت مازندران (ظهیرالملک) توسط رئیس الوزراء (وثوق الدوله)
- ۲۹۱ (۳۲۳) سواد تلگراف پالکونیک استارسلسکی به حاکم مازندران (ظهیرالملک)

- ۲۹۲ سواد مکتوب رئیس باطالیان ۸ (مازور فرج‌الله‌خان) به سیف‌الله‌خان باوند
- ۲۹۲ سواد مکتوب رئیس الوزراء (وثوق‌الدوله) به حاکم قزوین (نظام‌الدوله)
- ۲۹۳ کشف تلگراف رمز عمیدالملک و جواب آن
- ۲۹۳ سواد تلگراف حاج آقای شیرازی و سهم‌الممالک به سریب سیف‌الله‌خان باوند
- ۲۹۳ سواد مکتوب حاکم مازندران (ظهيرالملک) به محمداسماعيل خان باوند به ضمیمه
سواد تلگراف کلنل دو داوید
- ۲۹۴ سواد مکتوب حاکم مازندران (ظهيرالملک) به محمداسماعيل خان باوند
- ۲۹۵ سواد مکتوب شاهزاده محمد حسین میرزا دهبیم فرمانده گروهان سوادکوه
- ۲۹۶ سوادنامه رئیس الوزراء (وثوق‌الدوله) به حاجی آقای شیرازی
- ۲۹۷ سواد مکتوب شکوه‌الملک به حاج آقای شیرازی
- ۲۹۷ سواد حکم رئیس الوزراء (وثوق‌الدوله) به حکومت مازندران
- ۲۹۸ سواد مکتوب حاکم مازندران (ظهيرالملک) به سیف‌الله‌خان و وزیرالسلطان
- ۲۹۹ مکتوب اداره محاسبات به رئیس الوزراء (وثوق‌الدوله) با مقلبی در حاشیه
- ۳۰۰ مکتوب رئیس الوزراء (وثوق‌الدوله) به وزارت داخله
- ۳۰۰ سواد مکتوب شاهزاده محمد حسین میرزا دهبیم به سیف‌الله‌خان و وزیرالسلطان
- ۳۰۱ سواد مکتوب شاهزاده محمد حسین میرزا دهبیم به سیف‌الله‌خان باوند
- ۳۰۱ سواد مکتوب رئیس گروهان سوادکوه (محمد حسین میرزا دهبیم) به سیف‌الله‌خان باوند
- ۳۰۲ مکتوب سیف‌الله‌خان باوند به حاکم مازندران (ظهيرالملک)
- ۳۰۳ سواد مکتوب مازور فرج‌الله‌خان به سیف‌الله‌خان باوند
- ۳۰۴ سواد مکتوب شاهزاده محمد حسین میرزا دهبیم به سیف‌الله‌خان باوند
- ۳۰۴ سواد مکتوب شاهزاده محمد حسین میرزا به سیف‌الله‌خان باوند
- ۳۰۴ مکتوب حاکم مازندران (ظهيرالملک) به سیف‌الله‌خان باوند
- ۳۰۵ کشف تلگراف رمز حاکم مازندران به رئیس الوزراء (وثوق‌الدوله)
- ۳۰۶ سواد مکتوب حاج آقای شیرازی به سیف‌الله‌خان باوند
- ۳۰۶ مکتوب حاکم مازندران (ظهيرالملک) به رئیس الوزراء (وثوق‌الدوله)
- ۳۰۹ مکتوب حاکم مازندران (ظهيرالملک) به سیف‌الله‌خان
- ۳۱۲ کشف رمز تلگراف حاکم مازندران (ظهيرالملک) به رئیس الوزراء (وثوق‌الدوله)
- ۳۱۳ کشف رمز تلگراف حاکم مازندران (ظهيرالملک) به رئیس الوزراء (وثوق‌الدوله)
- ۳۱۴ مکتوب حاکم سوادکوه (حسین سالار معتمد) از ظالع به سیف‌الله‌خان باوند
- ۳۱۵ سواد مکتوب حاج آقای شیرازی به سیف‌الله‌خان باوند
- ۳۱۵ سواد مکتوب سیف‌الله‌خان و وزیرالسلطان به حاج سیدعلی آقای مجتهد، حاج میرزا غلامرضا مجتهد و شاهزاده محمد حسین میرزا دهبیم
- ۳۱۶ مکتوب حاکم مازندران (ظهيرالملک) به سیف‌الله‌خان و وزیرالسلطان
- ۳۱۹ سواد مکتوب آسپیران هاشم‌زاده ایرانی (فرمانده پاترو) به سیف‌الله‌خان باوند
- ۳۲۰ سواد مکتوب حاکم سوادکوه (حسین سالار معتمد) به سیف‌الله‌خان باوند
- ۳۲۰ کشف تلگراف رمز حاکم مازندران (ظهيرالملک) به رئیس الوزراء (وثوق‌الدوله)
- ۳۲۲ سواد مکتوبی از ژاندارمری به سیف‌الله‌خان باوند

۳۱۲ (رئیس صحنه گروهان چهارم)	۳۵۹	سواد مکتوب اداره تشکیلات ژاندارمری باطالیان مستقل شماره ۸ به دکتر سیدمحمدخان
۳۲۲ (شارق السلطان)	۳۶۰	سواد مکتوب کنیل باطالیان مستقل شماره ۸ (سلطان عبداللہ خان) به رئیس اردوی سوادکوه
۳۲۳ (شارق السلطان خواجه نوری)	۳۶۱	سواد مکتوب کنیل باطالیان مستقل شماره ۸ (سلطان عبداللہ خان) به رئیس اردوی سوادکوه
۳۲۴ (سوارکوه)	۳۶۲	سواد مکتوب کنیل باطالیان مستقل شماره ۸ (سلطان عبداللہ خان) به رئیس اردوی سوادکوه
۳۲۴ (سوارکوه)	۳۶۳	سواد مکتوب کنیل باطالیان مستقل شماره ۸ (سلطان عبداللہ خان) به رئیس اردوی سوادکوه
۳۲۶ (سوارکوه)	۳۶۴	سواد مکتوب کنیل باطالیان مستقل شماره ۸ (سلطان عبداللہ خان) به رئیس اردوی سوادکوه
۳۲۶ (سوارکوه)	۳۶۵	سواد مکتوب حاکم سوادکوه (حسین سالار معتمد) به سیف اللہ خان باوند
۳۲۷ (سوارکوه)	۳۶۶	سواد مکتوب حاکم مازندران (ظہیرالملک) به حاکم سوادکوه (سالار معتمد)
۳۲۸ (سوارکوه)	۳۶۷	کتشف نگراف رمر حاکم مازندران (ظہیرالملک) به رئیس الوزراء (ونوق الدوله)
۳۲۸ (سوارکوه)	۳۶۸	مکتوبه حاج آقای شیرازی به رئیس الوزراء (ونوق الدوله)
۳۳۰ (سوارکوه)	۳۶۹	سواد مکتوب رئیس اردوی سوادکوه (شارق السلطان خواجه نوری) به سیف اللہ خان و وزیرالسلطان باوند
۳۳۲ (سوارکوه)	۳۷۰	سواد مکتوب آسپران رضاخان (رئیس دسته هلبدشت) به سیف اللہ خان باوند
۳۳۳ (سوارکوه)	۳۷۱	سواد مکتوبی به سیف اللہ خان باوند درباره ورود کاپیتان ایلیف انگلیسی به صحن
۳۳۳ (سوارکوه)	۳۷۲	سواد مکتوب حاکم مازندران (ظہیرالملک) به حاکم سوادکوه (حسین خان سالار معتمد)
۳۳۳ (سوارکوه)	۳۷۳	سواد مکتوب کاپیتان ایلیف به سیف اللہ خان و وزیرالسلطان باوند
۳۳۵ (سوارکوه)	۳۷۴	سواد مکتوب رئیس اردوی سوادکوه (شارق السلطان خواجه نوری) به سیف اللہ خان باوند باطالیان مستقل شماره ۸ شماره ۲۲۱
۳۳۵ (سوارکوه)	۳۷۵	سواد مکتوب رئیس پست نظامی هلبدشت (مهدی خان) به سیف اللہ خان باوند
۳۳۶ (سوارکوه)	۳۷۶	سواد مکتوب رئیس گروهان اشرف (نظام الدین خان) به سیف اللہ خان باوند
۳۳۶ (سوارکوه)	۳۷۷	سواد مکتوب رئیس اردوی سوادکوه (شارق السلطان خواجه نوری) به سیف اللہ خان باوند
۳۳۷ (سوارکوه)	۳۷۸	سواد مکتوب رئیس اردوی نظامی سوادکوه (شارق السلطان خواجه نوری) به سیف اللہ خان و وزیرالسلطان باوند
۳۳۸ (سوارکوه)	۳۷۹	سواد مکتوب حاکم سوادکوه (حسین خان سالار معتمد) به سیف اللہ خان باوند
۳۳۹ (سوارکوه)	۳۸۰	سواد مکتوب کاپیتان ایلیف به سیف اللہ خان و وزیرالسلطان باوند
۳۴۰ (سوارکوه)	۳۸۱	نگراف ظہیرالملک حاکم مازندران به ونوق الدوله
۳۴۱ (سوارکوه)	۳۸۲	مسوده مکتوب رئیس الوزراء (ونوق الدوله) به اداره ژاندارمری
۳۴۳ (سوارکوه)	۳۸۳	سواد نگراف سهم الممالک به سیف اللہ خان و وزیرالسلطان باوند
۳۴۳ (سوارکوه)	۳۸۴	سواد مکتوب حاکم سوادکوه (حسین خان سالار معتمد) به سیف اللہ خان باوند
۳۴۴ (سوارکوه)	۳۸۵	سواد مکتوب حاکم سوادکوه (حسین سالار معتمد) به سیف اللہ خان باوند
۳۴۴ (سوارکوه)	۳۸۶	سواد مکتوب حاکم مازندران (ظہیرالملک) به آقای شیخ علی اکبر و آقا شیخ محمدحسین و آقا شریف العنماء
۳۴۵ (سوارکوه)		

- ۳۴۷ مکتوب حاج آقای شیرازی به رئیس‌الوزراء (وثوق‌الدوله)
- ۳۴۸ سواد مکتوب حاکم سوادکوه (حسین‌خان سالار معتمد) به سیف‌الله‌خان یابوند
- ۳۴۹ سواد مکتوب فرمانده کل قوای سوادکوه (مازور حبیب‌الله‌خان شیبانی) به سیف‌الله‌خان یابوند
- ۳۴۹ سواد مکتوب حاکم سوادکوه (حسین‌خان سالار معتمد) به سیف‌الله‌خان یابوند
- ۳۵۰ مکتوب حاج آقای شیرازی به رئیس‌الوزراء (میرزا حسن‌خان مشیرالدوله)
- ۳۵۱ مکتوب محمدحسین به شارق‌السلطان
- ۳۵۱ سواد مکتوب مستشار شورای قشون سرخ مازندران به سیف‌الله‌خان یابوند
- ۳۵۲ سواد مکتوب سیف‌الله‌خان یابوند به فرمانده کل قشون مازندران (کلنل حبیب‌الله‌خان شیبانی)
- ۳۵۳ سواد مکتوب فرمانده کل قوای سوادکوه (مازور حبیب‌الله‌خان) به سیف‌الله‌خان یابوند
- ۳۵۳ سواد مکتوب الپهوردی به سیف‌الله‌خان و هزیرالسلطان یابوند
- ۳۵۴ سواد مکتوب بیست نفر از محاربه مازندران و سوادکوه به سیف‌الله‌خان یابوند
- ۳۵۵ سواد مکتوب محرمانه شهاب‌الدوله به سیف‌الله‌خان یابوند
- ۳۵۶ سواد مکتوب رئیس‌الوزراء (مشیرالدوله) به امیرمؤید
- ۳۵۶ سواد تلگراف سلطان محمود از ساری به تهران
- ۳۵۶ سواد تلگراف علما و محترمین مازندران به رئیس‌الوزراء (مشیرالدوله)
- ۳۵۸ سواد تلگراف محمداسمعیل‌خان یابوند به شریف‌العلماء
- ۳۵۹ تلگراف سه تن از علما مازندران به محمداسمعیل‌خان یابوند
- ۳۵۹ حکم انتصاب سهم‌الممالک به ریاست قشون مازندران
- ۳۵۵ مکتوب محمداسمعیل‌خان یابوند و گروهی از خسروانین و معارف مازندران به حاجی محتشم‌السلطنه اسفندیاری
- ۳۶۰ حاجی محتشم‌السلطنه اسفندیاری
- ۳۶۱ مکتوب حاجی محتشم‌السلطنه اسفندیاری به رئیس‌الوزراء (مشیرالدوله)
- ۳۶۱ جواب رئیس‌الوزراء (مشیرالدوله) به محتشم‌السلطنه اسفندیاری
- ۳۶۲ جواب وزارت جنگ به مرقومه صاحب منصبان مازندران
- ۳۶۲ سواد مکتوب سلطان شیخ غلامحسین به محمداسمعیل‌خان یابوند
- ۳۶۲ سواد مکتوب پیشکار ایالتی مالیه و خاندانجات مازندران به سیف‌الله‌خان یابوند
- ۳۶۳ سواد مکتوب حاکم بارفروش (سهام‌الدوله) به سیف‌الله‌خان و هزیرالسلطان یابوند
- ۳۶۴ سواد تلگراف مفتدالسلطان (از خوانین مازندران) به تهران
- ۳۶۴ سواد تلگراف سیف‌الله‌خان یابوند و جمعی از معارف مازندران
- ۳۶۴ سواد تلگراف مقتدرالسلطان به امیرمکرم
- ۳۶۵ تلگراف سیف‌الله‌خان یابوند به رئیس‌الوزراء (مشیرالدوله) با حاشیه مشیرالدوله
- ۳۶۶ سواد مکتوب شهاب‌الدوله به انتخاب‌الدوله
- ۳۶۷ سواد تلگراف شهاب‌الدوله به سیف‌الله‌خان یابوند
- ۳۶۷ سواد تلگراف وزارت داخله به سیف‌الله‌خان یابوند
- ۳۶۸ تلگراف رئیس دفتر رئیس‌الوزراء (مشیرالدوله) به حاکم بارفروش
- ۳۶۸ تلگراف ریاست‌الوزراء (مشیرالدوله) در جواب تلگراف سیف‌الله‌خان یابوند
- ۳۶۹ سواد تلگراف رئیس تشکیلات ژاندارمری (گلرود) به تائب سرهنگ فضل‌الله‌خان آق اونی
- ۳۶۹ کشف تلگراف رمز سهام‌الدوله حاکم مازندران به رئیس‌الوزراء (مشیرالدوله)
- ۳۷۰ متن تلگراف رئیس‌الوزراء (مشیرالدوله) به حاکم مازندران (سهام‌الدوله)

۳۷۰	سواد مکتوب از سوی حاکم مازندران (سهام الدوله) به سیدالله خان باوند
۳۷۱	سواد تلگراف علمای مازندران به ریاست وزیر (مشیرالدوله)
۳۷۱	سواد مرقومه ریاست وزراء (مشیرالدوله) به محنتم السلطنه
۳۷۱	مکتوب وزارت داخله به رئیس‌الوزراء (مشیرالدوله)
۳۷۲	مکتوب ریاست الوزراء (مشیرالدوله) به وزارت داخله
۳۷۲	سواد مکتوبی از سوی حکومت مازندران به سیدالله خان باوند
۳۷۳	سواد تلگراف وزارت داخله به حاکم مازندران (سهام الدوله)
۳۷۳	سواد مکتوب از طرف حاکم مازندران (سهام الدوله) به رئیس قشون مازندران « فرج‌الله خان آق اولی »
۳۷۴	کشف تلگراف حاکم بازرگانی (سرکشیک‌زاده) به رئیس وزراء (مشیرالدوله)
۳۷۵	اسنخراخ تلگراف حاکم بازرگانی (سرکشیک‌زاده) به رئیس وزراء (مشیرالدوله)
۳۷۵	سواد نامه نظام‌السلطان امیرنوری به محمد اسمعیل خان باوند
۳۷۶	مکتوب نظام‌الدوله امیر نوری به محمد اسمعیل خان باوند
۳۷۸	کشف تلگراف رمز حاکم بازرگانی (سرکشیک‌زاده) به رئیس‌الوزراء (مشیرالدوله) و جواب آن
۳۷۸	کشف تلگراف رمز حاکم بازرگانی (سرکشیک‌زاده) به رئیس‌الوزراء (مشیرالدوله) و جواب آن
۳۷۹	سواد مکتوب نظام‌السلطان امیرنوری به محمد اسمعیل خان باوند
۳۷۹	مکتوب حاکم مازندران (نظام‌السلطان امیرنوری) به محمد اسمعیل خان باوند
۳۸۱	مکتوب نظام‌الدوله امیرنوری (حاکم مازندران) به وزیرالسلطان
۳۸۱	کشف تلگراف رمز سرکشیک‌زاده به رئیس‌الوزراء (سپهدار اعظم)
۳۸۲	سواد تلگراف جمعی از رجال و معایب مازندران به رئیس‌الوزراء (سپهدار اعظم)
۳۸۳	کشف تلگراف رمز سرکشیک‌زاده به رئیس‌الوزراء (سپهدار اعظم)
۳۸۴	کشف تلگراف رمز فرمانده قشون مازندران (فرج‌الله خان آق اولی) به رئیس‌الوزراء (سپهدار اعظم)
۳۸۵	کشف تلگراف رمز سرکشیک‌زاده به رئیس‌الوزراء (سپهدار اعظم) و جواب آن
۳۸۶	سواد مکتوب حاکم مازندران نظام‌السلطان امیرنوری به محمد اسمعیل خان باوند
۳۸۷	تلگراف ریاست وزراء (سپهدار اعظم) به فرمانده قشون مازندران (فرج‌الله خان آق اولی) و یادداشت ریاست وزراء به کتبل وزارت داخله
۳۸۷	کشف تلگراف رمز حاکم مازندران (نظام‌السلطان نوری) به رئیس‌الوزراء
۳۸۸	کشف تلگراف رمز حاکم مازندران (نظام‌الدوله امیرنوری) به رئیس‌الوزراء (سپهدار اعظم)
۳۸۹	سواد مکتوب فرمانده قشون مازندران (فرج‌الله خان آق اولی) به محمد اسمعیل خان باوند
۳۹۰	سواد مکتوب حاکم مازندران (نظام‌الدوله امیرنوری) به محمد اسمعیل خان باوند
۳۹۰	اعلان حکومت نظامی در شهر ساری توسط حاکم مازندران (نظام‌الدوله امیرنوری)
۳۹۲	مکتوب نظام‌الدوله امیرنوری به محمد اسمعیل خان باوند
۳۹۳	سواد تلگراف رئیس‌الوزراء (سپهدار اعظم) به امیر مکرّم
۳۹۵	مباحث و مأخذ

www.chebayadkard.com

www.chebayadkard.com

پیشگفتار گردآورنده

آنچه پیش رو دارید نخستین مجلد از اسناد محمد اسمعیل خان باوند، معروف به امیر مؤید سوادکوهی، است. از تعداد ۴۵۵ سندی که در این مجلد تقدیم علاقه‌مندان می‌شود قدیمی‌ترین آن‌ها به سال ۱۲۶۳ ش و سند پایانی به قبل از کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹ ش تعلق دارد. بقیه اسناد این مجموعه، شامل مکاتبات و تلگرافات مربوط به فاصله زمانی پس از کودتای مذکور تا فوت امیر مؤید (تیرماه ۱۳۱۱ ش) است. امید آن دارد که آن مجلد، با فاصله نه چندان طولانی از انتشار جلد نخست، تقدیم گردد.

لازم به ذکر است که آشنایی نگارنده با این چهره پر صلابت و استوار و میهن‌دوست و دارای عرق دینی و ضد سلطه اجنبی بر کشور، در دو مقطع انجام پذیرفته.

در مقطع اول، از طریق کتابهای در ربط با تاریخ معاصر ایران و جراید دهه‌های قبل و بعد از سال ۱۳۰۰ ش است که در مجموع، وجه غالب آن‌ها را آرا و نظریه‌های متفاوت و نگاه متناقض و داده‌های مغفوط و نادرست درباره امیر مؤید تشکیل می‌داد. این دوره سالهای قبل از ۱۳۶۰ ش را دربرمی‌گیرد.

در مقطع دوم، که از سال ۱۳۶۰ ش آغاز می‌شود، در مسیر کندوکاو و جست‌وجوی عمیق‌تر و با نگاهی آمیخته به شک درباره خواننده‌ها و دانسته‌ها و شنیده‌های پیشین، توفیق آن را یافتم تا با نشانه‌هایی نوین از سیمای فکری و میهنی آن مرد بزرگ آشنا شوم. نیمه دوم سالهای پایانی دهه شصت بخت یاری‌ام کرد تا با مجموعه‌ای گران‌سنگ از اسناد نخست وزیری، که در گردش ایام به مؤسسه پژوهش و مطالعات فرهنگی (مؤسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران) منتقل گردیده و از نابودی نجات یافته بود، آشنا شوم. سالیانی چند که به مطالعه بخش قابل توجهی از آن اسناد گرانقدر گذشت، و در آن میان اسناد امیر مؤید را نیز از نظر می‌گذارند، رفته رفته ارادتم نسبت به ایشان افزون گشت، تا بدانجا که برگردآوری آن اسناد از میان هزاران سند مصمم شدم.

در کتاب چهارم تاریخ معاصر ایران، منتشره در زمستان ۱۳۷۱، نمونه‌ای از اسناد امیر مؤید را در فصل دیگری از تاریخ به دست دادم. همانجا بر ذمه گرفتم که در آینده اسناد بیشتری از او نشر دهم و با ارائه توضیحات، از ابهامات درباره او کاسته و چهره شفاف‌تری از امیر مؤید بنمایم.

پس از انتشار کتاب مذکور، توفیق آشنایی با آقایان کیوس باوند و دکتر داود باوند، نوادگان مرحوم

امیرمؤید و فرزندان مرحوم سیف‌الله‌خان باوند، نصیب شد و از آن طریق به اسناد بازمانده از امیرمؤید برد خانواده او دست یافتیم.

آن اسناد ذی‌قیمت خانوادگی اسناد گرد آمده از مجموعه نخست‌وزیری را تکمیل می‌کرد و در کل می‌توانست در ایضاح بیشتر و بهتر چهره امیرمؤید و بخشی از حوادث ربع قرن پر تلاطم حلقه مازندران و کشور نقش بسزایی ایفا نماید.

باخواست و موافقت آقاخان مشارالیه و پیشنهاد سروران، و علاقه نگارنده، تصمیم بر آن شد تا از انضمام و ادغام و حذف مکررات و رفع نواقص، مجموعه‌ای جدید تهیه گردد و پس از تنظیم و استخراج، با افزودن تعلیقات، برای چاپ آماده شود.

در طول ایام اسنادی از سازمان اسناد ملی ایران تهیه و ضمیمه ساختم و همچنین به تعدادی سند ارزشمند از اسناد بایگانی مجلس شورای ملی، به یمن برگزاری نمایشگاه شهید مدرس، دست یافتیم که آنها را نیز افزودم.

به دلیل موجود نبودن زندگی‌نامه مفید و رخور از امیرمؤید و حوادث طوفانی زندگی او و به علت وجود اشتباهات و تناقض‌ها و تحریفات فراوان در آثار چاپی و همچنین برای تسهیل مطالعه علاقه‌مندان، بر اساس اسناد و مدارک متقن، در آغاز این مجموعه، روزشماری از حوادث ایام حیات صاحب ترجمه به دست داده‌ام.

* * *

در نزدیک به دو سده اخیر، که سرزمین ایران و مردم و رجال آن به گونه‌ای بی‌سابقه و بدون آمادگی و داشتن ابزار لازم و نه به دلیل پویایی و نیاز درونی، بلکه در ربط با توقعات و خواسته‌های طرف مقابل به گردونه سیاست اروپایی و غربی و تعارضات آن کشیده شدند، عکس‌العمل رجال مین در برابر سلطه‌گران اجنبی را تقریباً می‌توان ذیل سه جریان: مقاومت، تسلیم، و برخورد کج‌دار و مریز تقسیم کرد. قهرمان نام‌آور این مجموعه، به نخستین گروه از آن سه جریان تعلق دارد.

آن گروه، اگر چه خود بهای سنگینی را برای انتخاب این طریق پرداخته است، اما عمل و اندیشه و راه و یاد و مقاومت یکایک آنان منشأ بقا و رشد فرهنگ و سلوکی شده است که علی‌رغم وزیدن طوفانهای سهندک و مداوم، همچنان مانع از خاموشی چراغ شور حیات و بقا و حفظ استقلال کشور و سعادت و آسایش مردم آن بوده است.

به روزگار حیات امیرمؤید ضربات وارده از سوی قدرتهای مذکور برای متلاشی ساختن نهادهای مزاحم سنتی و داخلی غیر آماده برای هضم در هاضمه جهانخواران، فزونی گرفت.

در اولین مصاف، که سیاست خارجی، ما میدان در جنگی خانگی، اهل منزل را در رؤیای به دست آوردن قدرت بیشتر، یا دست‌یابی به الفاضی مبهم، و یا سهمی از نگاهبانی لوله شرکت نفت و یا وجهی از

بانک شاهی و... به جان هم انداخته بود و جامعه را به صفوف مختلف تجزیه کرده بود و خود در انتظار به نظاره نشسته بود تا در فضایی مناسب و بدون مزاحم، قرارداد حاکمیت بر ایران (۱۹۰۷) را، در غفلت صاحب‌خانه، با حریف محن‌خیز به امضا رساند و خلیج فارس را ملک‌طلق خود بخواند و شمال ایران را نیز، و تنها به گونه‌ای صوری، آن‌چنان که سر ادوارد گری وزیر خارجه وقت آن دولت اظهار می‌دارد، جلوی حریف بیندازد. در چنین شرایطی امیرمؤید صفوف و جبهه‌ها را به درستی از یکدیگر تمیز و تشخیص داد، تضاد اصلی را از فرعی بازشناخت، فریب الفاظ را نخورد و، به شهادت تاریخ، توان خود را در دفاع از اقتدار ملی ایران و نهادهای حافظ استقلال آن و مخالفت با ضعف مرکزیت کشور و آشوب و هرج و مرج و دخالت بیگانگان در امور داخلی کشور به کار گرفت و از میدان نبرد، اگر نه در ظاهر، اما در باطن بیرون آمد.

در دومین مصاف، به گناه جنگ اول جهانی به شهادت اسناد مندرج در این مجموعه نه تنها آلوده به سازش با متجاوزین به میهن نگشت، بلکه سکوت را نیز پذیرا نشد و به مغایله و مقاومت در برابر آنان پرداخت و مانع حاکمیت بیگانگان بر بخش قابل توجهی از منطقه گرد آفرین مازندران گردید و با چهره‌ای روشن از کوره ابتلا بیرون آمد.

در سومین مصاف، همراه با شهید مدرس و همه دارندگان عرق ایرایت و اسلامیت به دفاع از کیان ملک و ملت و استقلال کشور و مخالفت با قرارداد کاکس - وثوق الدوله (۱۹۱۹) برخاست، تا بدانجا که توسط نخست‌وزیر منکی به قوای اشغالگر خارجی و وجوه بانک شاهی دستگیر شد و به کرمانشاه تبعید گردید. اما فرزندانش پرچم مقاومت و مبارزه در برابر سلطه‌گران خارجی را از دست نهند و به مبارزه خود تاسقوط دولت وثوق الدوله تداوم بخشیدند.

چهارمین مصاف، مبارزه با افسون‌های سر اردشیر ریورتر، سرچاسوس انگلیس در ایران بود که در پی شکست قرارداد ۱۹۱۹م، به دستور ارباب، در جست‌وجوی آلت فعل می‌گشت، تا قرارداد را این بار با لفاف و پوششی ایرانی و جوهر و ذاتی وابسته بر مردم ایران تحمیل سازد. اما خوشبختانه افسونهای آن حیل‌گر شیطان صفت کارگر نیفتاد و از درگاه امیرمؤید رانده شد. اردشیر ریورتر، که در پوشش نماینده انجمن پارسیان مقیم بمبئی، در ایران، برای کمک به زرتشتیان، به سر می‌برد بالاخره عنصری حقیر و تحقیر شده و کوتاه‌اندیش و لذت میهن‌دوستی و اسلام‌خواهی و استقلال‌نویسیده و پریشان‌فکر و پریشان‌روزگار، و از قضا، همولایتی امیرمؤید، و دارای کینه نسبت به امیرمؤید را در تور افکند و آمادگی او را برای انجام وظیفه به صاحب اطلاع داد.

مصاف پنجم، مخالفت و عدم همکاری با کودتاچیان و دولت کودتا است. پس از برکناری دولت سید ضیاءالدین طباطبایی، رضاخان مهره اصلی دولت کودتا و چهره قدرتمند دولت جدید (قوام السلطنه)، در نقش وزیر جنگ، دوماه و نیم قبل از اعزام نیرو برای سرکوبی میرزا کوچک‌خان و یارانش، میرپنج

احمدخان امیراحمدی را در رأس یک فوج سوار و یک گردان پیاده و دو توپ کوهستانی و چهار توپ مسلسل و یک اسکادران متشکل از ارمنه مهاجره دانشکات جنگ آزموده که در کنار بیرمخان امتحان خود را داده بودند به رهبری یکی از نزدیکان بیرم و دوست رضاخان، به نام سرهنگ گیگوه از سوی، و با اعزام یک ستون به فرماندهی میربنج حسن خان، فرمانده اردوی مازندران، از سوی دیگر، برای قلع و قمع و نابودی امیرمؤید و اطرافیان دست به اقدام می‌یازد. نیروهای مذکور علی‌رغم داشتن همه امکانات و اعمال خشونت و قتل و غارت و آتش کشیدن خانه امیرمؤید و... پس از چندماه تعاقب در جنگهای شمال مجبور به بازگشت به تهران می‌شود.

طراحان خارجی کودتا، در چارچوب سیاست جدید خود، قصد آن داشتند که با روی کار آوردن چهره‌های بومی و ایجاد ارتش متحدالشکل به مثابه ابزار سرکوب هر حرکت میهنی، و ابزار حفظ منافع خود در ایران و منطقه و باخروج نیروهای انگلیسی از کشور، این بار برخلاف گذشته، به تقویت مرکز پرداخته و تمامی نهادهای مستقل و مردمی را که از جمله در جنگ اول جهانی و هنگام امضای قرارداد ۱۹۱۹ مانع سطره کامل آنان بر کشور شده بودند، همراه با سلسله قاجار از میان بردارند، و در ادامه بشدت بخشیدن به سیاست سرکوب آزادی‌ها و نهادهای مدنی سستی جامعه ایرانی و تبدیل مجلس شورای ملی به اسمی بی‌مسی و مرکز تجمع نمایندگان منتخب قدرت خارجی و دربار وابسته با رسالت امضای قوانین و قراردادهای تحمیلی و... کشور را به کویری فاقد نیروی انسانی مستقل و حاضر در صحنه برای دفاع از میهن و مردم آن تبدیل سازند، تا همچنان که شهریور ۱۳۲۰ نشان داد، هرگاه سیاست آنان اقتضا کرد، در کمتر از چند روز شیرازه کشور و ارتش نوین آن را در هم فروریزند و بر سراسر کشور و از جمله پایتخت سطره یافته و در این راه با اندک مقاومتی نیز مواجه نگردند و برای ایجاد اختلال در شعور و وجدان جامعه، عامل کهنه خود را برکنار ساخته و چهره‌های جدید و ناآشنا را جایگزین سازند.

گرچه تلخ است، اما باید اقرار کرد که در این راه سیاست خارجی توفیق یافت و چه بسیار سرمایه‌های معنوی و مادی کشور را که نابود ساخت. امیرمؤید و فرزندان او جزئی از آن سرمایه‌ها بودند که در دوره جباریت وابسته به بیگانه، در طول بیست سال، از میان رفتند. اما برآیند و حاصل عمل و پایداری آنان همچون شجره طیبه باقی ماند و یاد و نام و راه آنان، در کنار نام و یاد و راه همه پویندگان طریق استقلال و آزادی، به حیات خود ادامه داد، تا در فرصتی دیگر دوستداران این مرز و بوم را در ساختن ایرانی مستقل و آزاد الهامبخش باشد.

آنچه در حیات سیاسی و فکری امیرمؤید شورانگیز است و هر مطالعه‌کننده زندگی او را به ستایش وامی‌دارد، اصلی است که شهید مدرس سخت بدان پای‌بند بود و از دارنده آن صفت به هر قیمت به جانب‌داری و تجلیل می‌پرداخت؛ در مجلس پنجم، در اوج حاکمیت رعب و وحشت و ترور رضاخانی، شهید مدرس در دفاع از شخصی که مورد غضب و فشار رضاخان قرار گرفته بود، اظهار داشت این شخص

و هیچ‌گاه رفیق خارجی نبوده است.

ناگفته پیداست که منظور شهید مدرس از رفیق بودن با خارجی، نفروختن و واگذار نکردن مصالح و منافع ملت به بیگانگان و عدم ورود و دخالت آنان در امور داخلی کشور است. این اصل ارزشی مورد اعتقاد و دفاع شهید مدرس و همه پویندگان خط اصلاح در تاریخ معاصر ایران درباره امیر مؤید دوست و همراه هم‌پیمان مدرس، به گونه‌ای کامل صدق می‌کند.

نگارنده این سطور نیز اگر با افتخار و طیب‌خاطر، قدم در راه تدوین و تنظیم و آماده‌سازی این مجموعه نهادم، با اعتقاد و احترام به همین اصل و مضمون بود.

* * *

در استساخ بخش قابل توجهی از اسناد این مجموعه سرکار خانم آریتا لقای یار و مددکارم بوده است؛ ایشان در مقابله متن استساخ شده با متن اصلی و همچنین در مقابله و تصحیح متن دست‌نویس با متن حروفچینی شده نیز از کمک و همراهی دریغ نورزیده است.

تهیه قسمت معتابهی از تعلیقات که شامل اعلام جغرافیایی محلی و رجال و شخصیت‌های منطقه سوادکوه و مازندران می‌شده است و همچنین رازگشایی از برخی خطوط لایق‌قراء بدون برخورداری از یاری و کمک و حوصله آقای کیوس باوند ناممکن می‌نمود.

کلمات لایق‌قراء در متن اصلی اسناد، در متن حروفی با علامت ... مشخص شده است. منابع و مآخذ اسناد و همچنین تصاویر تعدادی از اهم آنها در پایان کتاب آورده شده است.

در پایان از مسئولین نشری که با دقت و عنایت به انتشار این مجموعه پرداختند و همچنین از آقای نصرالله حدادی و آقای رشاد مردوخی که متن حروفچینی نهایی را بازمینی و اغلاط نادیده مطبعی را تصحیح و به یکسانی رسم‌الخط مجموعه یاری و همچنین از یارهای تذکرهای مفید خود به نویسنده دریغ نمودند، سپاسگزارم.

www.chebayadkard.com

www.chebayadkard.com

روزشمار

زندگی محمد اسمعیل خان باوند (امیر مؤید سوادکوهی)

- * تولد ۱۲۲۴ ش = ۲-۱۲۶۱ ق
- تحصیل در مدرسه دارالفنون.
- * دریافت یک قطعه نشان از درجه سرهنگی و یک رشته حمایل مخصوص آن به دستور ناصرالدین شاه.
- * مستحفظ ناصرالدین شاه در افجه. ۵ شوال ۱۳۰۲ ق
- * محمد ابراهیم خان کالسکه چی باشی پدر محمد اسمعیل خان باوند، لقب «شجاع الملک» گرفت. جمادی الاولی ۱۳۰۶ ق
- * محمد اسمعیل خان در اثر اختلافات با میرزا علی اصغر خان امین السلطان صدراعظم از خدمت کناره گرفت. پس از ۱۳۱۴ ق
- * در دوران صدارت علی خان امین الدوله با درجه‌ی سرتیپی به خدمت بازگشت. ۱۳۱۷ ق
- * به فرمان محمدعلی شاه حکم ریاست قشون مازندران توسط وزارت جنگ برای اسمعیل خان امیرتومان صادر شد. محرم ۱۳۲۶ ق
- * پرتاب نارنجک و گلوله توسط گروهی تروریست به سرکردگی حیدرخان عمواوغلی به محمدعلی شاه قاجار. ۲ تیر ۱۲۸۷ ش = ۲۳ جمادی الاولی ۱۳۲۶ ق
- * اعطاء منصب سرتیپی از درجه یکم و اعطاء نشان و حمایل آن توسط محمدعلی شاه به سیف‌الله خان باوند (معتد السلطان)، سرهنگ فوج سوادکوه و فرزند محمد اسمعیل خان. مرداد ۱۲۸۷ ش = جمادی الثانی ۱۳۲۶ ق

- فرمان محمدعلی شاه به امیرالامراء اسمعیل خان امیرتومان دائر بر حفظ مناطق سرحدی شمال ایران. آذر ۱۲۸۷ش = ذیحده ۱۳۲۶ق
- احضار علی خان ظهیرالدوله حاکم مازندران توسط میرزا احمدخان شیرالسلطنه. سلخ ذیحجه ۱۳۲۶ق
- علی خان ظهیرالدوله: «حکومت را تفویض جناب اجل اسمعیل خان امیرتومان سوادکوهی که بسیار مرد کفایتی کاردان و از طرف سپهسالار اعظم مأمور مخصوصند نمودم». ۳۰ محرم ۱۳۲۷ق
- درگیری‌های مازندران میان امیرمؤید و سالار مکرم با وساطت ظفرالسلطنه پایان یافت. اسفند ۱۲۸۹ = ربیع‌الاول ۱۳۲۹ق
- دادن وکالت از سوی بزرگان مازندران به اسمعیل خان امیرتومان در ربط با بازگشت محمدعلی شاه به ایران، برای مذاکره با مرکز... ۲ مرداد ۱۲۹۰ = ۲۷ رجب ۱۳۲۹ق
- جانبداری اسمعیل خان باوند از محمدعلی شاه. شعبان ۱۳۲۹ق
- اعطاء لقب امیرمؤید به محمداسمعیل خان امیرتومان توسط ابوالقاسم خان ناصرالملک (نایب‌السلطنه) و تصویب میرزا احمدخان قوام‌السلطنه. ۱۱ اردیبهشت ۱۲۹۱ = ۱۲ جمادی‌الاولی ۱۳۳۰ق
- مراسله وثوق‌الدوله (وزیر خارجه) به حاکم مازندران (ظفرالسلطنه): «سفیر روس می‌گوید امیرمؤید در مازندران نباشد... به طوری که به سفارت قول دادید هر چه زودتر امیرمؤید را حتماً روانه استرآباد فرمایید که به هر وسیله‌است ترضیه خاطر مأمورین دولت روس را به عمل آورده و رفع سوءظن از آنها بنمایید». ۲۹ اردیبهشت ۱۲۹۱ = ۲ جمادی‌الآخر ۱۳۳۰ق
- انتخاب امیرمؤید به نمایندگی از سوادکوه در دوره سوم تقنینیه. آذر ۱۲۹۳ش = محرم ۱۳۳۳ق
- انتخاب امیرمؤید به ریاست کمیسیون نظام مجلس شورای ملی. ۱۲۹۳ش = ۱۳۳۳ق
- عزیمت امیرمؤید به مازندران برای مقابله با قشون متجاوز روسیه تزاری. آذر ۱۲۹۴ش = محرم ۱۳۳۴ق
- مراسلهٔ اعتراض آمیز ژنرال پاتایف فرمانده قشون ترکستان روس به امیرمؤید. ۱۸ اسفند ۱۲۹۴ش = ۲۳ ربیع‌الثانی ۱۳۳۴ق

- درگیری امیرمؤید با قشون متجاوز روسیه در ایران.
مکتوب اعتراض السلطنه (حاکم مازندران) به امیر مؤید درباره‌ی دلتنگی مسیو کولاک اگتت قونولگری روسیه در بارفروش و فرمانده قوای روس از مشارالیه و توصیه به امیرمؤید برای ملاقات با فرمانده مذکور.
● اقامت در تهران.
- تلگراف امیرمؤید به حجج اسلام و اشاره به اینکه: «مستحضرب که فدایی دولت و مملکت تمام دوره‌ی زندگانی خود را به مملکت و ملت دوستی صرف و از اجنبی و منفعت پرستی اجتناب داشته...»
- دستورالعمل مجتهد ساروی از جانب هیئت اتحاد ملی طبرستان به معین الرعایا برای تأسیس شعبه هیئت در بارفروش.
- درگیری امیرمؤید و فرزندانش با دولت وثوق الدوله.
● کوشش دولت وثوق الدوله برای آوردن امیرمؤید و فرزندانش به تهران.
- مکتوب سیف‌الله‌خان و هژیرالسلطان فرزندان امیرمؤید به آقایان حجج اسلام درباره‌ی شرایط خود برای آمدن به تهران.
- ورود امیرمؤید به تهران.
- اعتراض مرحوم مدرس به حاکم مازندران (ظهیرالملک پدر محسن رئیس) به دلیل تعرض او نسبت به خانواده‌ی معین‌الرعا یا از همفکران امیرمؤید.
- مکتوب حاکم مازندران به فرزندان امیرمؤید (سهم‌الممالک، سیف‌الله‌خان سرتیپ و هژیرالسلطان) مبنی بر اینکه حسب الامر رئیس‌الوزراء (وثوق‌الدوله) بلادرنگ عازم تهران شوند.
- گزارش حاکم مازندران درباره‌ی امیرمؤید و اوضاع مازندران و همکاری او با جنگلی‌ها و ...
- تلگراف سهم‌الممالک و سیف‌الله‌خان به امیرمؤید
- ۱۲۹۴ ش = ۱۳۳۴ ق
۳۰ اسفند ۱۲۹۴ ش = ۱۵ جمادی‌الاولی ۱۳۳۴ ق
- ۱۲۹۶ ش = ۱۳۳۶ ق
۲۹ بهمن ۱۲۹۶ ش = ۶ جمادی‌الاولی ۱۳۳۶ ق
- ۲۸ خرداد ۱۲۹۷ ش = ۹ رمضان ۱۳۳۶ ق
- اردیبهشت ۱۲۹۸ ش = ۱۳۳۷ ق
۲۴ اردیبهشت ۱۲۹۸ ش = ۱۳۳۷ ق
- ۱ مرداد ۱۲۹۸ ش = ۱۳۳۷ ق
۱۲ مرداد ۱۲۹۸ ش = ۱۳۳۷ ق
- ۱۶ مرداد ۱۲۹۸ ش = ۱۳۳۷ ق
۹ شهریور ۱۲۹۸ ش = ۱۳۳۷ ق
۲۹ شهریور ۱۲۹۸ ش = ۱۳۳۷ ق

در تهران و گزارش تسلیم مقداری سلاح به حکومت
مازندران و شرح حمله قزاقها به خاتواده امیرمؤید و
غارت زندگی آنان و ...

۱ مهر ۱۲۹۸ ش = ۲۸ ذی حجه ۱۳۲۷ ق

* نامه‌ی یکی از عظمای تهران به وثوق‌الدوله که در
صبح همان روز با امیرمؤید دیدار داشته است.

ش ۱۲۹۸

* تبعید امیرمؤید به کرمانشاه توسط دولت وثوق‌الدوله
به جرم مخالفت با قرارداد ۱۹۱۹.

ش ۱۲۹۹

* مذاکره و مکاتبه فرزندان امیرمؤید با دولت
وثوق‌الدوله.

اردیبهشت ۱۲۹۹ ش

* ورود امجدالواعظین از طرف حاج آقای شیرازی و به
امسر وثوق‌الدوله برای بردن سیف‌الله‌خان و
هزبرالسلطان به تهران.

۹، ۱۱ و ۱۲ اردیبهشت ۱۲۹۹ ش

* مذاکرات و مکاتبات حاکم مازندران؛ ماژور
فرج‌الله‌خان آقاولی رئیس باطالیان مستقل شماره ۸ و
رئیس گروهان چهارم سوادکوه (شاهزاده محمد حسین
میرزا دیهیم) با سیف‌الله‌خان و هزبرالسلطان.

۲۴ اردیبهشت ۱۲۹۹ ش

* نامه‌ی سیف‌الله‌خان و هزبرالسلطان به حجج اسلام
و ... درباره‌ی شرایط خود برای عزیمت به تهران.

اردیبهشت ۱۲۹۹ ش

* کوشش وثوق‌الدوله برای آوردن سیف‌الله‌خان
سرتیپ و هزبرالسلطان به تهران.

۱۴ خرداد ۱۲۹۹ ش

* ورود کاپیتان ایلیف صاحب منصب ارکان حرب قشون
دولت انگلیس در شمال ایران به ساری به قصد اطلاع
از اوضاع سوادکوه و منطقه.

۱۵ خرداد ۱۲۹۹ ش

* تلگراف ظهیرالملک حاکم مازندران به وثوق‌الدوله راجع
به نظر کاپیتان ایلیف انگلیسی درباره‌ی فرزندان امیرمؤید.

۱۶ خرداد ۱۲۹۹ ش

* نامه ظهیرالملک حاکم مازندران به سالارمتمد
(حاکم سوادکوه) و اشاره به این‌که، تأمینات خود را
وسیله کاپیتان ایلیف (رئیس ارکان حرب قشون دولت
انگلیس در شمال ایران) در حق سیف‌الله‌خان و
هزبرالسلطان ابلاغ نما، و امضاء کاپیتان ایلیف در حکم
امضاء دولت انگلیس است.

- ۱۶ خرداد ۱۲۹۹ ش * نامه کاپیتان ایلیف به سیف‌الله‌خان و هژیرالسلطان.
- شب ۱۶ خرداد ۱۲۹۹ ش * حرکت کاپیتان ایلیف انگلیسی برای ملاقات با سیف‌الله‌خان.
- ۲۰ خرداد ۱۲۹۹ ش * نامه کاپیتان ایلیف به فرزندان امیرمؤید و درخواست ملاقات با نامبردگان در قریه صنم (سه فرسخی بارفروش).
- ۲۲ خرداد ۱۲۹۹ ش * ملاقات کاپیتان ایلیف با سیف‌الله‌خان و هژیرالسلطان در نزدیکی قریه صنم.
- تیر ۱۲۹۹ ش * سقوط دولت و ثورق‌الدوله (دولت قرارداد ۱۹۱۹).
- ۱۲ تیر ۱۲۹۹ ش * روی کار آمدن دولت میرزا حسن‌خان مشیرالدوله.
- ۱۹ تیر ۱۲۹۹ ش * مکتوب مستشار شورای قشون سرخ مازندران به سیف‌الله‌خان درباره‌ی جواب مشارلیه.
- ۲۰ تیر ۱۲۹۹ ش * مراسله سیف‌الله‌خان به مازور حبیب‌الله‌خان شیبانی و اشاره به اینکه: اساساً قصد و نیتی جز احقاق حق خودمان و الغای قرارداد [اوت ۱۹۱۹] و انفصال آقای و ثورق‌الدوله را نداشتیم....
- اواخر تیر ۱۲۹۹ ش * تلگراف علماء و محترمین مازندران به مشیرالدوله در تنقید از قرارداد و ثورق‌الدوله و تشکر از زحمات و خدمات فرزندان امیرمؤید و درخواست موافقت مرکز با ابقاء آنان در مازندران و فراخواندن آنان به تهران پس از رفع خطرات.
- ۱۰ مرداد ۱۲۹۹ ش * انتصاب سهم‌الممالک به ریاست قشون مازندران از سوی وزارت جنگ.
- ۱۵ شهریور ۱۲۹۹ ش * تلگراف سیف‌الله‌خان به رئیس الوزراء و شرح اقدامات خود در دفع قوای متجاسرین به ایران و ...
- ۲۳ شهریور ۱۲۹۹ ش * جواب مشیرالدوله به تلگراف سیف‌الله‌خان. واگذاری ریاست قشون مازندران به عباس‌خان سهم‌الممالک توسط مشیرالدوله.
- آبان ۱۲۹۹ ش * حرکت امیرمؤید به سوی مازندران.
- ۳ آبان ۱۲۹۹ ش * استعضای مشیرالدوله به دلیل فشارهای وارده از سوی سیامت انگلیس.